

Jasna je i ona tvrdnja, da treba istinu tražiti u »cjelovitosti Crkve«. Ovoj »cjelovitosti Crkve« dakako spada i hierarhično učiteljstvo pa mu treba prema tradiciji i običaju iskazivati potrebno poštovanje i poslušnost. Veliki ruski mislilac Vladimir Solovjev, koji je bio inače za veliku demokraciju u Crkvi, kao prvo načelo crkvenosti postavlja poslušnost Kristu i zakonitim crkvenim poglavarima. Prema Solovjevu Crkva nije samo organizacija nego i živ organizam, u kojem svaki član suraduje kao živa ćelija sa cijelim organizmom, a to povećava njenu moć i njen rast. (Dr. Franc Grivec: »Kristus v Cerкви« str. 111). To stanovište Solovjeva vrlo je blisko stanovištu naših biskupa: »Napredak objave odvija se uz pomoć Duha Svetoga u cijeloj Crkvi. Svaki vjernik na svoj način pridonosi tom napretku: razmišljanjem, studijem, duhovnim iskustvima, propovijedanjem...« Nedostatak je jedino u tome, što nije naglašeno, da svaki »aktivni vjernik« doprinosi ovome napretku, jer od pasivnih vjernika, a ovih ima i u naše dane mnogo, ne možemo očekivati promicanje objave i crkvenog života. Pa i sama crkvena povijest nam o tome dovoljno jasno svjedoči.

Vilko Šolinc

EDITH STEIN

(uz pedesetu obljetnicu obraćanja)

Na Novu godinu, 1922. primila je sakrament sv. krštenja — **Edith Stein**. Upravo pred 50 godina. A tad joj je bilo 30 godina. Po nacionalnosti je bila Židovka — specijalizirana u filozofiji i asistentkinja već pet godina glasovitog profesora **Edmunda Husserla**, filozofa **fenomenologizma**, na sveučilištu u Freibourgu — Breisgau.

U ovom kratkom osvrtu na fenomenalan život Edithe, prikázat ću samo njezino čudovišno, iznenadno i simpatično obraćanje, koje je pobudilo pažnju čitavog, osobito, intelektualnog kruga, svijeta. Ona, žena visoko kvalificirana na forumu svjetske inteligencije, već kao mlada doktorica filozofije, u 25. godini života ušla je u hram filozofije da asistira prof. **Husserla**, proroka fenomenologije, svojom izvanrednom sposobnošću, blistavim umom i neslomivom energijom volje u radu.

Bilo je 1921. za vrijeme jednih praznika. Po običaju pošla je u mali grad Bergzabern, u rajnskom Palatinatu, kod članova obitelji Conrad-Martius, svojih prijatelja i studijskih kolega. Ova obitelj imala je kućnu biblioteku. Edith je nekoga dana slučajno, pregledavajući pohranjene knjige naišla na »**Životopis sv. Terezi-je Avilske**« koji je svetica napisala. Počela je čitati. I odmah se oduševila. I toliko zanjela da ju je na dušak pročitala kroz jednu noć. Zatvorila je divnu knjigu i uskliknula: »Ovo je istina«. Odmah je ujutro priskrbila jedan mali misal i katekizam. Proučavala ih je pažljivo, sabrano i srdačno. Htjela je po prvi put prisustvovati celebraciji sv. Mise. Svo je savršeno shvatila i nije odugovlačila — tražiti sv. krštenje, jer njezino fulminantno obraćanje nije bilo plod časovite **emotivne** sentimentalnosti već — **dar Milosti**.

Edith Stein u Crkvi nije tražila niti zaklon, niti kompensaciju. U nju je nije naveo — ni strah, ni razočarenje. Na planu psihološkom, tvrdi **R. Levi**, ona je bila — savršeno potpuno mirna. Oče-

va smrt koja kod djece u doba razuma, ostavlja, preduboke tragove, nju nije bacila u traumu, jer onda još nije bila navršila dvije godine života. Nisu je mogle slomiti ni obiteljske ekonomske poteškoće jer su bile kratkotrajne. Ekvilibrij i poduzetni duh njezine majke, kao i vitalnost njezinih 6 braće, učinili su da kad je proradila njezina svijest — našla se u živahnom ambijentu i bogatom blagostanjem.

U predvečerje svoga obraćanja, Edith u afektivnom životu bila je potpuno zadovoljna. Nije nikada oskudijevala u obiteljskim afektima, prijateljstvima i uspjesima, iako za vrijeme prvih školskih godina morala je trpjeti radi antisemitizma nekih profesora koji nisu htjeli pripustiti ni jednu učenicu njoj Židovki, premda je njezin intelektualni primat bio očevidan i nepobitan. A nije Edith poticao u kat. Crkvu ni njezin temperament koji je prirodno izbjegavao svijet.

Ona je gubila prirodu i prijateljstva, susret i građanske svećasnosti. Stoga je išla na mnoge ekskurzije u mnoge sveučilišne gradove ili s tečajcima u prirodu izvan gradova u duhu časnog kameratizma. O tome je ona napisala izvještaj »Moj I semestar u Göttingenu«. Ovaj je izvještaj napisala poslije obraćanja, a darovala ga je svome duhovnom vođi P. Ar. Raph. Walzeru O. S. B. Ona je bila i radikalni feminist — kako tvrdi njezina glavna biografkinja Tereza Renata De Spiritu Sancto: »Edith Stein« — Morcelliana 1959.

Prihvatanje katoličke nauke i religiozne prakse moraju se svrstati na liniju razvoja i otvora njezina uma — **istini**. Tvrdi Jean de Fabregues: »Obraćanje uma, jedan zaključak uma, **jedna nužda uma**«.

Edith je bila izvaredno živahne inteligencije. S braćom se natjecala od pet godina u kvizu o pripisivanju pojedinih dijela pjesnicima, i dobivala je natjecanja. Bez ikakve poteškoće svršila je srednjoškolsku nastavu i prekoračila prag sveučilišta. Studirala je: francuski, engleski, španjolski, latinski i hebrejski, a 1911. počela je na breslavskom sveučilištu studij germanistike, povijesti filozofije i filozofije.

U psihologiji se vrlo rano razočarala, jer nije imala objektivnih temelja, pa je promijenila prvi plan da kao doktorsku tezu obradi — razvij djetinje misli. Naprotiv ostala je razočarana od objektivne radne metode metodologije i poslije nego je u Breslau pročitala »**Logička istraživanja**« Husserla, osjeti da je pozvana na onu liniju misli koja, udaljivši se od Kantova i neokantovskih pečata htjela je povratiti spoznaji — »objektivnost«.

Atrakcija prema jednoj filozofiji koja je u svojim temeljnim teoretskim direktivama imala za cilj pokušaj shvatiti »same stvari u sebi« kako se izražavao Husserl — svjedoči za Editu da je vruće željela »konkretnost, istinu i apsolutnost. Getingenška i frajburška škola gdje se ona preselila da može slijediti Husserla najprije kao njegova studentica, a onda kao asistentica, doveli su je do vrhunca kritične zrelosti koja daleko od toga da jednog autentičnog mislioca stegne u granice jedne ideologije koju se smatra nepovredivom, podrži da je otvorena i osjetljiva ne odzive za još dublje istine.

U času Edithina susreta sa sv. Terezom Avilskom, ona je već imala kontakte s katoličkom naukom. U Göttingenu je slušala

Maksa Schelera koji malo prije nego ona, povrati katoličkoj Crkvi čiji je nauk revno propovijedao kao neofit. Rekla je Edith: »Bio je za mene prvi susret sa svijetom koji mi je do tada bio potpuno nepoznat.«

Nego: Što je našu mladu filozofkinju najviše potreslo za vrijeme čitanja života Avilske Djevice, koju je Pavao VI proglasio 1971. — doktorom Crkve?

Sigurno **konkretnost**, o kojoj Tereza piše u XXII, 10: »Mi ni smo anđeli već imamo tijelo. Htjeti se držati kao anđeli, dok smo na zemlji, prava je ludost.« U gl. III. 5 — piše: »Ništetnost su stvari, taština je svijet; hitro svršava sve«. Ona visoko cijeni kulturu. Piše: »Ja sam uvijek voljela imati obrazovane ispovjednike jer od polu-obrazovanih moja je duša uvijek imala štete«; »pravo učeni nisu me nikada prevarili.« I u drugim pojedinostima Edith je našla u Avilskoj Djevici srodnost temperamenta i pogleda.

Ali se može pretpostaviti da joj je najveća atrakcija došla od otkrića jednog svijeta stvarnosti, istina, odnosa i ljubavi opstojeći iznad one granice do koje seže ljudsko, kad duh postiže pojam apsolutnog. Edith spoznavši i prihvativši opstojnost Boga, s njim je započela odnos prijateljstva i intimnosti, njemu se dala, te po njemu i s njime ušla s ljudskim stvorovima u odnose koji dotiču dno bitka i njegovo posljednje određenje. Edith je otkrila osobnog i trojstvenog Boga, počelo i svrhu čovjeka i svijeta otkrila je onaj čin ljubavi koji je, molitva i povukla je zaključak: ući u onu istinu i u onaj život — odlučno, srčano i neopozivo.

S kojom je inteživnošću i predanjem ona ponijela naprijed svoj izbor, posvjedočeno je u dvije najsajnije etape njezina života: **ulazak u Karmel 1933. i mučeništvo u Auschwitzu 9. VIII 1942. godine.*)**

Četvrtog siječnja 1962. kard. Frings otvorio je **informativni proces** za uvođenje kauze **beatifikacije**, a 2. VII 1970. u Karmelu u Kölnu, gdje je bila novakinja i zavjetovana — završen je ispit njezinih spisa. Ma kako se odvijao proces za beatifikaciju Edithe Stein spaljene u Auschwitzu pred 30 godina, Ona, velika Obračenica ostaje uzor umne zrelosti i moralne kreposti, jer je odlučno pošla za Kristom na poziv Milosti — i svjedočila za njega kao idealna Mučenica.

Dr fra Krsto Kržanić

KARD. DANIELOU O ODSUTNOSTI I PRISUTNOSTI BOGA

Krivo je mišljenje, tvrdi kard. **Danielou**, da se moderni čovjek više ne interesira za Boga. Sigurno je da ima problema koji se odnose na utopljenje modernog čovjeka u materijalni život, kao osporavanje nekih intelektualaca. Ali ovaj, koji meni izgleda kao najočigledniji problem na pragu 1972. sasvim različit od onoga što je mogao biti 1962. jest **iskustvo** koje čovječanstvo proživljuje o totalnom stečaju civilizacije; ta civilizacija u ovo vrijeme rađa

*) (Rosana Levi, L Osser. R. 27. I 1972. Nro 21. p. 3.)
La conversione di Edith Stein.